(Telugu Version) | Part – III | Time: 3 hours

COMMERCE

Total no. of questions:32 | Paper -I | Max. Marks : 100

PART-1 | **MARKS: 50**

SECTION - A

ఈ క్రింది వానిలో ఏవైనా **2** ప్రశ్నలకు సమాధానాలు **40** పంక్తులకు మించకుండా వ్రాయుము. **(2x10=20)**

1. సొంత వ్యాపారాన్ని నిర్వచించి, దాని వల్ల కలిగే ప్రయోజనాలను, పరిమితులను వివరించండి
2. జాయింట్ స్టాక్ కంపెనీ అనగానేమి? వాటి లక్షణాలేవి ?
3. వివిధ విత్త మూలాధారాల ఎంపికను ప్రభావితం చేసే కారకాలను పేర్కొనండి.

SECTION -B

ఈ క్రింది వానిలో ఏవైనా **4** ప్రశ్నలకు సమాధానం **20** పంక్తులకు మించకుండా వ్రాయండి. **(4x5=20)**

4. పరిశ్రమ అనగానేమి? వివిధ రకాలైన పరిశ్రమలను వివరించండి. ఉదాహరణలివ్వండి.
5. ఏవైనా ఐదు భాగస్తుల రకాలను వివరించండి.
6. ఒక వ్యాపార సంస్థకు అవసరమైన వివిధ రకాల మూలధనాన్ని పేర్కొనండి.
7. MSME ల చట్టం 2006 ప్రకారం ఉత్పత్తి సంస్థలను నిర్వచించండి.
8. బహుళ జాతి సంస్థల వల్ల స్వదేశానికి కలిగే ఏవైనా నాలుగు ప్రయోజనాలు వివరించండి.
9. e- వ్యాపార వ్యవహారాలవల్ల సమాజానికి కలిగే ప్రయోజనాలు తెలపండి.

SECTION -C

ఈ క్రింది వానిలో ఏవైనా **5** ప్రశ్నలకు **5** పంక్తులకు మించకుండా సమాధానాలు వ్రాయుము. **(5x2=10)**

10. వ్యాపారాన్ని నిర్వచించండి.
11. వాణిజ్యము.
12. భాగస్వామ్య సంస్థ
13. సొంత వ్యాపారం యొక్క ఏవైనా రెండు లక్షణాలు వ్రాయండి.
14. ప్రభుత్వ కంపెనీ అనగానేమి?
15. కనీసపు చందా.
16. స్థిర మూలధనం.
17. ప్రపంచీకరణ

PART-II **(Marks - 50)**

SECTION-D

ఈ క్రింది ప్రశ్నకు సమాధానము వ్రాయండి. **(1x20=20)**

18. క్రింద ఇచ్చిన అంకణా నుంచి వర్తకపు ఖాతా, లాభనష్టాల ఖాతా, ఆస్తి అప్పుల పట్టీ తయారు చేయండి

అంకణా

డెబిట్ నిల్వలు	మొత్తం	క్రెడిట్ నిల్వలు	మొత్తం?
ఋణగ్రస్తులు	16,300	మూలధనం	40,000
నగదు	12,500	అమ్మకాలు	9,000
ఫర్నీచర్	10,000	కొనుగోలు వాపసులు	500
కొనుగోళ్ళు	3,500	ఋణదాతలు	2,500
అమ్మకాల వాపసులు	300		
ప్రారంభపు సరుకు	2,000		
అద్దె, పన్నులు	750		
బీమా	350		
వేతనాలు	800		
రవాణా	500		
డిస్కౌంట్	650		
నూనె, ఇంధనం	550		
సొంత వాడకాలు	2,900		
అమ్మకాల రవాణా	300		
స్టేషనరీ	600		
మొత్తం	52,000	మొత్తం	52,000

ముగింపు సరుకు : ₹2,600

SECTION - E

<u>ఈ క్రింది వాటిలో ఏదైనా ఒక ప్రశ్నకు సమాధానము వ్రాయండి. **(1x10=10)**</u>

19. క్రింద ఇచ్చిన Mr. జోసెఫ్ యొక్క వివరాల నుంచి మూడు వరుసల నగదు చిట్టాను తయారు చేయండి.

2014	మొత్తం (₹)	
జూన్ 1 చేతిలో నగదు	10,000	
బ్యాంకులో నగదు	5,000	
జూన్ 4 నగదు అమ్మకాలు	3,500	
జూన్ 6 B కి జారీ చేసిన చెక్కు	2,950	
డిస్కౌంట్	50	
జూన్ 7 R నుంచి వచ్చిన నగదు		1,200
చెక్కు	2,500	
డిస్కౌంట్	100	
(చెక్కును బ్యాంకుకు పంపడమైనది)		
జూన్ 12 ఆఫీసు అవసరాలకు బ్యాంకు నుంచి తీసిన నగదు		800
జూన్ 20 చెక్కు ద్వారా జీతాల చెల్లింపు		1,000

20. బి.బి.ఆర్.లిమిటెడ్ వారి నగదు చిట్టా బ్యాంకు వరుస డెబిట్ నిల్వ ₹15,000. పాస్ బుక్ నిల్వతో పోల్చగా వ్యత్యాసం కలదు. కింది వివరాలతో బ్యాంకు నిల్వల సమన్వయ పట్టిక తయారు చేసి పాస్ బుక్ నిల్వను కనుక్కోండి.

(a) జారీ చేసిన చెక్కులు ఇంకా దాఖలు కానివి ₹ 4,200.

(b) బ్యాంకు కి పంపిన వసూలు కాని చెక్కులు ₹ 5,600

(C) నగదు పుస్తకం వసూళ్ళ వరుస అధికంగా కూడటం జరిగింది? 300
(d) సంస్థ కరెంటు ఖాతాపై జారీ చేసిన చెక్కు పొరపాటుగా సేవింగ్స్ ఖాతా నుంచి చెల్లించాడు ₹ 2,100.
(e) వసూలు కోసం బ్యాంకులో డిపాజిట్ చేసిన చెక్కులను నగదు పుస్తకంలో నమోదు చేయడం మరిచిపోయారు ₹ 900.

SECTION-F

ఈ క్రింది వాటిలో ఏవైనా రెండు ప్రశ్నలకు సమాధానములు వ్రాయండి. (2x5=10)

21. వివిధ రకాలైన ఖాతాలు వాటి డెబిట్, క్రెడిట్ సూత్రములు వ్రాయండి.

22. ఈ క్రింద ఇచ్చిన వివరాలతో రాము ఖాతాను తయారు చేయండి.

2015	మొత్తం (₹)	
ఆగష్టు 1 రాముకి చెల్లించవలసిన బాకీ నిల్వ		4,400
5 రాము నుంచి కొన్న సరుకు	1,500	
10 రాము కి అమ్మిన సరుకు	1,200	
13 రాము నుంచి వచ్చిన చెక్కు	1,000	
17 రాముకి చెల్లించిన నగదు	100	
23 రాము వాపసు చేసిన సరుకు	200	
29 రాము నుంచి కొన్న సరుకు	500	

(రాము ఖాతాను 5% డిస్కౌంట్ తో పరిష్కారం చేశారు).

23. ఈ క్రింది వ్యవహారాలను సరైన సహాయక చిట్టాలలో చూపండి.

2016	మొత్తం (₹)	
మే 1 రాజుకి సరుకు అమ్మకాలు		6,500
3 మణికి అమ్మిన సరుకు	6,000	
8 వినయ్ నుంచి సరుకు వాపసులు		700
11 రాజ్ కుమార్ కి అమ్మకాలు	12,000	
14 భానుకి అమ్మిన సరుకు	11,000	
17 రాజ్ కుమార్ నుండి సరుకు వాపసులు		2,000
21 ఆనంద్ కి సరుకు అమ్మకాలు	9,000	

24. ఈ క్రింది నిల్వల నుంచి స్నిగ్ధ అంకణా తయారు చేయండి.

వివరాలు	మొత్తం (₹)	వివరాలు	మొత్తం(?)
బ్యాంకులో నగదు	35,000	చేతిలోనగదు	10,000
జీతాలు	2,000	కొనుగోళ్ళు	2,00,000
అమ్మకాలు	2,25,000	ప్రారంభపు సరుకు	20,000
భవనాలు	20,000	చెల్లింపు బిల్లులు	5.000
వసూలు బిల్లులు	5,000	మూలధనం	62,000

SECTION - G

ఈ క్రింది వాటిలో ఏవైనా అయిదు ప్రశ్నలకు సమాధానములు వ్రాయండి. (5x2=10)

25. బుక్ కీపింగ్ అంటే ఏమిటి?

26. ఖాతా అంటే ఏమిటి

27. ఈ క్రింది వ్యవహారాలకు చిట్టా పద్దులు వ్రాయండి.

2018	మొత్తం (₹)	
జులై 1 వ్యాపారం కోసం తెచ్చిన నగదు		90,000
10 ఫర్నీచర్ కొనుగోలు	15,000	
15 సరుకు అమ్మకాలు	10,000	
25 చెల్లించిన విద్యుత్ బిల్లు		1,000

28. ఇన్వాయిస్.

29. 2018 ఏప్రిల్ 1 న కింది వివరాలకు ప్రారంభ పద్దు వ్రాయండి.

	మొత్తం (₹)	
చేతిలో నగదు	5,000	
యంత్రాలు	20,000	
సరుకు		10,000
వివిధ ఋణగ్రస్తులు	18,000	
వివిధ ఋణదాతలు	9,000	
ఫర్నీచర్	12,000	
చెల్లింపు బిల్లులు		11,000

30. అంకణా యొక్క రెండు లాభాలు వ్రాయండి.

31. మూలధన వ్యయము.

32. సొంత వాడకాలు.